ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ ЗА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В ОБЩИНА СИЛИСТРА (2019 – 2020)

МАРТ 2019 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

1. **Въведение……**
   1.1. Нормативни основания…….....
   1.2. Общи постановки за подкрепата за личностно развитие на децата и учениците в светлината на Закона за предучилищното и училищното образование……
2. **Кратък преглед на изпълнението на двегодишната общинска стратегия за периода 2017 – 2018 г.**
3. **Анализ на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в област Силистра**
   3.1. Състояние на общинската мрежа от образователни институции и на социалните услуги ……..
   3.2. Специфика на групата на деца и ученици със специални образователни потребности ……
   3.3. Промени в организирането на допълнителната подкрепа за деца и ученици със СОП в изминалия стратегически период – постижения и нерешени проблеми …….
   3.4. Кадрово осигуряване на подкрепата за личностно развитие – постижения и нерешени проблеми……..
   3.5. Материалните условия в институциите за обучението на деца и ученици със СОП ……
   3.6. Осигуряване на *обща подкрепа* за личностно развитие:
   3.7. Работа с деца и ученици с изявени дарби ……
   3.8. Работа с деца и ученици в риск (вкл. и риск от отпадане от училище) ……..
4. **Предизвикателства за новия стратегически период 2019 – 2020 г.**
5. **Изводи, произтичащи от Анализа**
6. **Стратегически и оперативни цели** ……...
   6.1. Стратегическа цел……...
   6.2. Оперативни цели…….
   6.2.1. Осигуряване на **процес и среда на учене**, които премахват пречките пред ученето и създават възможности за развитие и участие на децата и учениците във всички аспекти на живота на общността……...
   6.2.2. Осигуряване на **качество на човешките ресурси** за ефективно посрещане на разнообразието от потребности на всички деца и ученици …
   6.2.3. Подобряване на **материалните условия и достъпност** на средата за обучение на деца и ученици със специални образователни потребности в институциите в системата на предучилищното и училищно образование……...
   6.2.4. Подобряване на **взаимодействието** между участниците в образователния процес (деца и ученици, педагогически специалисти и родители) и между институциите за осигуряване на най-добрия интерес на детето и ученика……
   6.2.5. Подобряване на **обществената информираност и чувствителност** относно целите и принципите на приобщаващото образование ……..

7. **Основни мерки за постигане на целите**……...
   7.1. Мерки по оперативна цел 1……...
   7.2. Мерки по оперативна цел 2……

7.3. Мерки по оперативна цел 3……
7.4. Мерки по оперативна цел 4……
7.5. Мерки по оперативна цел 5……
8. Индикатори за постигане на целите…….
9. Връзка с други стратегически документи……...
10. Координиране на изпълнението на стратегията……

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ (АБРЕВИАТУРИ)

ГПУ	Градско помощно училище
ДГ	Детска градина
ЕПЛР	Екип за подкрепа за личностно развитие
ЗБППМН	Закон за борба с противообществени прояви на малолетни и непълнолетни
ЗПУО	Закон за предучилищното и училищното образование
ИКТ	Информационни и комуникационни технологии
МКБППМН	Местна комисия за борба срещу противообществени прояви на малолетни и непълнолетни
МОН	Министерство на образованието и науката
МС	Министерски съвет
НЕИСПУО	Национална електронна информационна система за предучилищното и училищно образование
НУ	Начално училище
ОЗД	Отдел „Закрила на детето“
ООС	Обединено общежитие за средношколци
ОУ	Основно училище
ПГЛП	Професионална гимназия по лека промишленост
ПГПТ	Професионална гимназия по производствени технологии
ПГС	Професионална гимназия по строителство
ПГСУАУ	Професионална гимназия по стопанско управление, администрация и услуги
ПЗГ	Професионална земеделска гимназия
ПЛР	Подкрепа за личностно развитие
ПМГ	Природоматематическа гимназия
РПУ	Районно полицейско управление
РУО	Регионално управление на образованието
РЦПППО	Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование
СОП	Специални образователни потребности
СпУ	Спортно училище
СУ	Средно училище
ЦКО	Център за кариерно ориентиране
ЦОП	Център за обществена подкрепа
ЦПЛР	Център за подкрепа за личностно развитие
ЦСРИ	Център за социална рехабилитация и интеграция
ЦСОП	Център за специална образователна подкрепа

1. ВЪВЕДЕНИЕ

1.1. Нормативни основания.

Общинската стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Силистра е разработена в изпълнение на разпоредбата на **чл. 197 от Закона за предучилищното и училищното образование (*ЗПУО)*** и **чл. 5 от Наредбата за приобщаващото образование**

В основата на Общинската стратегия стои Анализа на община Силистра за потребностите от подкрепа по чл. 196, ал. 3 от *ЗПУО*, приета от Общински съвет – Силистра с Решение № 942/27.12.2018 г., взето с Протокол № 45/27.12.2018 г. и Областната стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците, утвърдена от Областния управител на област Силистра. Реализира се в партньорство с всички заинтересовани страни на местно ниво: Община Силистра, Общински съвет – Силистра, институции в системата на предучилищното и училищното образование, Обществени съвети към училища и детски градини, РУО, РПУ, културни институции, МКБППМН, Общински съвет по наркотичните вещества младежки неформални организации и групи, неправителствени организации, работещи в областта на образованието, културата, спорта и екологията, териториални структури на заинтересованите централни държавни органи и др.

Стратегията включва и описание на предизвикателствата, определени въз основа на изводите от Анализа, стратегическите и оперативни цели, необходимите мерки и дейности в областта на подкрепата за реализиране на поставените цели.

1.2. Общи постановки за подкрепата за личностно развитие (ПЛР) в светлината на *Закона за предучилищното и училищно образование и Наредбата за приобщаващо образование.*

Съгласно чл. 171, ал. 1, т. 7 от *ЗПУО*, получаването на обща и допълнителна подкрепа е право на детето и ученика.

Съгласно чл. 174, ал. 1 от *ЗПУО*, институциите в системата на предучилищното и училищното образование осигуряват подкрепа за личностно развитие на децата и учениците, съвместно с държавните и местни органи и структури и доставчиците на социални услуги.

Според чл. 176, ал. 1 от *ЗПУО* и чл. 4, ал. 2 от *Наредбата за приобщаващото образование*, подкрепата за личностно развитие се осигурява на всички деца и ученици, в съответствие с индивидуалните им потребности и има за цел да осигури за децата и учениците подходяща физическа, психологическа и социална среда за развиване на способностите и уменията им.

Чл. 177, ал. 1 от *ЗПУО* и чл. 4, ал. 1 от *Наредбата за приобщаващото образование* определят **два вида подкрепа за личностно развитие** – обща и допълнителна.

Обща подкрепа за личностно развитие по чл. 178, ал. 1 от *ЗПУО*	**Допълнителна** подкрепа за личностно развитие по чл. 187 от *ЗПУО*
Насочена е към развитието на потенциала на всяко дете и ученик.	Насочена е към деца и ученици със специални образователни потребности (СОП), в риск, с изявени дарби, с хронични заболявания, след извършване на оценка на потребностите.
1. екипна работа между учителите и други педагогически специалисти; 2. допълнително обучение по учебни предмети при условията на ЗПУО; 3. допълнителни модули за деца, които не владеят български език (само за детските градини); 4. допълнителни консултации по учебни предмети, които се провеждат извън редовните учебни часове; 5. консултации по учебни предмети; 6. кариерно ориентиране на учениците; 7. занимания по интереси; 8. библиотечно-информационно обслужване; 9. грижа за здравето; 10. осигуряване на общежитие; 11. поощряване с морални и материални награди; 12. дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение; 13. ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения; 14. логопедична работа.	1. работа с дете и ученик по конкретен случай; 2. психо-социална рехабилитация, рехабилитация на слуха и говора, зрителна, на комуникативните нарушения и при физически увреждания; 3. осигуряване на достъпна архитектурна, обща и специализирана подкрепяща среда, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики и специалисти; 4. предоставяне на обучение по специалните учебни предмети за ученици със сензорни увреждания; 5. ресурсно подпомагане за ученици със специални образователни потребности. Съгласно чл. 81 от ***Наредба за приобщаващо образование,*** допълнителната подкрепа е: – **краткосрочна** (минимум 1 учебна година, максимум – до края на етап на обучение) – **дългосрочна** – повече от един етап или степен на обучение или за целия период на обучение.

Основен принцип на ***Закона за предучилищното и училищното образование*** е подкрепата за детето и ученика да се осъществява на ниво най-близко до мястото, където живее и учи. Общата и допълнителната подкрепа за личностно развитие се осигуряват в детските градини, в училищата и в центровете за подкрепа за личностно развитие, а в случаите по чл. 111, ал. 1, т. 1 от *ЗПУО* – в домашни или болнични условия.

2. КРАТЪК ПРЕГЛЕД НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПЪРВАТА ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ ЗА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В ОБЩИНА СИЛИСТРА – 2017 – 2018 Г.

Отчетът за изпълнението на първата общинска стратегия за подкрепа за личностно развитие, включен в Анализа на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Силистра за периода 2019 – 2020 г. е приет с Решение №942/27.12.2018 г. на Общински съвет - Силистра, взета с Протокол №45/27.12.2018 г.

По отношение на ключовите индикатори от т. 6. на стратегията изпълнението е следното:

- **Брой нововъзникнали институции** – Центрове за подкрепа за личностно развитие - 0;1 ЦПЛР (НАО „Галилео Галилей“) е получил нови функции по кариерно ориентиране;
- **Брой преобразувани институции** – 1 държавното специално училище /Градско помощно училище „Соф. Врачански“, гр. Силистра/ е преобразувано в държавен Център за специална образователна подкрепа;
- **Брой детски градини и училища, които самостоятелно организират и обезпечават ресурсното подпомагане на децата и учениците** по чл. 283, ал. 4 от ЗПУО, брой деца/ученици със СОП в тях и процент спрямо общия брой деца и ученици със СОП (към 01.12.2018 г.)
  - **Брой детски градини** - 3 от общо 9
  - **Брой деца със СОП в посочените детски градини** – 42
  - **% от общия брой деца със СОП във всички детски градини** – 45, 16 %
  - **Брой училища** - 15 от общо 45
  - **Брой ученици със СОП в посочените училища** – 232
  - **% от общия брой деца със СОП във всички училища** – 69, 25 %
- **Брой педагогически специалисти, участвали в краткосрочни обучения за развитие на професионалните компетентности за предоставяне на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие** - За периода 2017 – 2018 година 529 педагогически специалисти са участвали в 17 обучения, организирани от РУО по тематика, свързана с общата или допълнителна.
- **Брой институции със значително подобрение на материалната база** (нови елементи на достъпна архитектурна среда, разкрит кабинет) – Няма развитие по този индикатор. Само в ДГ „Иглика” през учебната 2017 - 2018 г. е открита оборудвана сензорна стая за деца със специални образователни потребности и за деца с емоционални и поведенчески проблеми.
- **Брой детски градини и училища, в които работят педагогически съветници и психолози.**
  - Брой училища с педагогически съветници – 8
  - Брой детски градини с психолози – 3
  - Брой училища с психолози – 6

Силни страни	Слаби страни
• Отчетени потребностите на децата и учениците в общината при целеполагането и реализирането на дейностите; • Реализира се в партньорство с всички заинтересовани страни на местно ниво; • Добре разгъната мрежа от образователни институции, която гарантира равнопоставен достъп до образование, в т.ч. занимания по интереси; • Увеличен брой специалисти, които предоставят обща и допълнителна подкрепа; • Подобрена материална база в детски градини и училища; • Добро взаимодействие между институциите в изпълнение на Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст; • Разработени и реализирани редица проекти и програми, които подпомагат изпълнението на Стратегията: Общинска програма за закрила на детето, План за действие на Община Силистра за подкрепа на интеграционните политики /2015-2020 г./, План за младежта; План за действие на Община Силистра в изпълнение на националната стратегия за повишаване и насърчаване на грамотността; План за дейността на Общински съвет по наркотични вещества и Превантивния информационен център по зависимости, Програма за дейности по превенция на асоциалното поведение на малолетни и непълнолетни, свързани с ангажиране на свободното време; • Разширява се работата по проекти, финансирани от Национални програми, ЕС и др. донорски организации; • Стимулират се деца с изявени дарби; • Провеждат се традиционни събития, които включат голям брой ученици и ангажират свободното им време; • Предлага се широка гама от социални услуги за хора в неравностойно положение – деца и семейства в риск имат възможност да ползват различни видове социални услуги; • Осигурена е гъвкава транспортна схема за пътуващите ученици; • Повишен е обхватът на учениците в целодневната организация на учебния процес; • Децата и учениците са ангажирани с разнообразни занимания по интереси, предлагани в детската градина, училището и Центъра за подкрепа за личностно развитие.	• Недостатъчна мотивация на учениците с обучителни трудности да посещават консултации и допълнителни занимания; • Все повече деца се завръщат от чужбина със сериозни пропуски в обучението и овладяването на българския език, което е проблем при приобщаването им в училищната среда; • Срещат се трудности при работа с родителите на ученици в риск и липса на търпимост и толерантност при изясняване на възникнали конфликти сред учениците; Недостатъчен опит на педагогическите специалисти при организиране на дейностите за приобщаващо образование; • Няма назначени помощник-учители в групи и класове, където има повече от 3 деца/ученици със СОП; • Липса на психолози, педагогически съветници, ресурсни учители в част от училищата и детските градини; • Недостатъчна информираност на родителите на деца с увреждания относно социалните услуги, предлагани в общината; • Ранното оценяване от педагогическите специалисти в детската градина на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата от 3 години до 3 години и 6 месеца не е извършено навсякъде в детските градини; • Въпреки квалификациите често учителите не успяват да се справят с деца/ученици в риск; • Недостатъчно участие на деца и ученици със СОП и от малцинствени групи в заниманията по интереси и в организираните дейности за приобщаване към връстниците им; • Недостатъчно стимулиране на деца с изявени дарби.

Възможности	Заплахи
• Ранно оценяване от обучени педагогическите специалисти във всички детски градини на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата от 3 години до 3 години и 6 месеца; • Назначаване на помощник-учители в детските градини и училищата; • Повишаване ефективността на координацията и сътрудничеството между педагогическите специалисти и институциите чрез провеждане на периодични срещи и обмен на добри практики; • Активно участие в училищният живот, особено в училищата извън общинският център, на представители на външни институции в дейностите по подкрепа за личностно развитие на децата и учениците; • Организиране на „Училище за родители“ за повишаване на родителския капацитет относно разрешаване на конфликти и преодоляване на дефицити; • По-гъвкаво използване и популяризиране потенциала на социалните услуги, предлагани в общината; • Устойчивост на квалификациите на педагогическите специалисти по теми, свързани с приобщаващото образование; • Осигуряване на възможности за изява талантите на децата и учениците, както и материалното им стимулиране; • Изграждане на достъпна архитектурна и физическа среда в образователните институции като част от осигуряването на подкрепяща среда; • Увеличаване броя на групите за занимания по интереси; • Подкрепа развитието на творческия потенциал на младите хора; • Работа по проекти, финансирани от Национални програми, програми на ЕС и др. донорски организации; • Сътрудничество и изграждане на устойчиви партньорства с граждански организации в различни аспекти на приобщаващото образование.	• Застаряващо население в града и околните села и засилена миграция; • Тенденция към намаляване броя на децата и учениците; • Увеличаващ се брой на децата със СОП, интегрирани в детските градини и училища; • Образованието не е ценност в много семейства поради социални, образователни и етнокултурни причини; • Слаба мотивация на учениците за гражданска инициативност; • Маргинализиране на децата и учениците в неравностойно положение.

3. АНАЛИЗ НА ПОТРЕБНОСТИТЕ ОТ ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В ОБЩИНА СИЛИСТРА

В Анализа са разгледани ключовите фактори и елементи от предоставянето на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците и изводите за основната насока за бъдещи действия, които следват от силните и слаби страни на актуалната ситуация.

3.1. Състояние на общинската мрежа от образователни институции и на социалните услуги

3.1.1. Детски градини и училища:

община	брой училища	общ брой ученици в дневна, индивидуална и комбинирана форма на обучение	В т.ч. брой ученици със СОП	% от общия брой ученици	брой детски градини	общ брой деца	В т.ч. брой деца със СОП	% от общия брой деца	общ брой деца и ученици със СОП	% от общия брой деца и ученици
Силистра	16	4147	192	4,6	9	1315	76	5,8	268	4,9

В съпоставка по брой и процент с предишния стратегически период делът на ученици със СОП в училищата нараства с 1,5% - от 3,4% на 4,9%, а в детските градини делът на децата със СОП е увеличен с 2,4% - от 3,4 % на 5,8%.

3.1.2. Центрове за подкрепа за личностно развитие и специализирани обслужващи звена, обслужващи деца със СОП:

На територията на община Силистра функционира Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование /РЦППО/ и Център за специална образователна подкрепа /ЦСОП/.

РЦППО предоставя на всички училища и детски градини рамка за оценка на индивидуалните потребности от обща подкрепа за личностно развитие на дете и ученик.

През 2018 година до РЦППО са подадени 68 заявления за извършване на оценка или потвърждаване на такава, направена от Екипите за подкрепа за личностно развитие към съответната детска градина или училище на територията на община Силистра – 32 от детските градини и 36 от училища. Отчита се повишаване броя на децата в яслена и ранна детска възраст, нуждаещи се от ранна интервенция за компенсиране и преодоляване на дефицити в нервно- психическото и езиково- говорното развитие.

Подадени са 2 заявления от родители на деца в детски градини за отлагане от I клас за една учебна година и са получили положително становище.

19 ученици и техните семейства са консултирани относно специалностите в професионалните гимназии и са насочени за обучение за придобиване на степен на професионална квалификация или придобиване на квалификация по част от професията.

7 ученици са получили одобрение за преминаване към индивидуална форма на обучение.

6 детски градини и 8 училища ползват специалисти от РЦППО при работа с деца и ученици със СОП.

В ЦСОП в изнесени групи се обучават 32 ученици и 3 деца на 6 г.

3.1.3. Профилирано и специализирано образование в общината и обучаване на ученици със СОП:
В община Силистра има 2 профилирани гимназии и 1 Спортно училище, където се обучават 11 ученици със СОП.

3.1.4. Професионално образование в общината и обучаване на ученици със СОП:
На територията на община Силистра има 6 професионални гимназии и 1 Обединено училище с професионално образование в първи гимназиален етап. В тях се обучават 40 ученици със СОП като 7 от тях са включени в изнесени групи в ЦСОП.

ИЗВОД: Училищата и детските градини в община Силистра могат да избират между разнообразни възможности за обезпечаване на грижата за децата и учениците със СОП.

3.2. Социални услуги в общността и отношението им към предоставянето на обща и допълнителна подкрепа в образователните институции.

Община Силистра предоставя редица социални услуги за хора в неравностойно положение. Към настоящия момент функционират шест социални услуги за лица и деца, извършващи дейности, които се съдържат в чл. 49, ал. 1, т. 3, 5 и 6 от ЗПУО, както следва:

- **Център за обществена подкрепа**

Центърът за обществена подкрепа предлага комплекс от социални услуги за деца в риск и техните семейства. Дейностите на Центъра са насочени към следните целеви групи: деца, жертви на злоупотреба, насилие, експлоатация или всякакво друго нехуманно или унизително отношение или наказание в или извън семейството им; деца, за които съществува опасност от увреждане на тяхното физическо, психическо, нравствено, интелектуално и социално развитие, деца с увреждания, деца, необхванати от образователната система, в риск от отпадане или отпаднали от училище, както и семействата на тези деца. Центърът е с капацитет 20 места, като към момента обслужва 39 деца в риск и техните семейства.

- **Център за социална интеграция и рехабилитация за деца и лица с увреждания**

Услугите на Центъра са фокусирани върху потребностите на следните целеви групи: деца и възрастни с физически увреждания, деца и възрастни с интелектуална недостатъчност, деца и възрастни с комбинирани нарушения, самотно живеещи възрастни хора, деца и лица с различни видове увреждания, емоционално-поведенчески проблеми и девиантно поведение, нарушения в развитието. Центърът предоставя комплекс от социални услуги, свързани с извършване на разнообразни консултативни, терапевтични и рехабилитационни дейности, логопедична и психологична терапия, социално-правни консултации, обучение и ориентиране, изготвяне и осъществяване на индивидуални програми за социално включване. Капацитетът на центъра е 25 места, като към момента 4 деца ползват рехабилитационни услуги.

- **Дневен център за деца и младежи с увреждания**

ДЦДМУ предоставя дневна грижа и почасови социални услуги. На потребителите е осигурен безплатен транспорт - извозване от дома до Центъра и обратно, безплатна храна за децата до 18-годишна възраст, медицински грижи, корекционно-компенсаторна и възпитателна работа, логопедична терапия, арттерапия, музикотерапия, психологична помощ, кинезитерапия и др. Капацитетът на Центъра е 48 места. Към момента услуги ползват 81 деца и младежи от община Силистра.

- **Личен асистент**

Предоставяне на почасови грижи в домашна среда на деца/пълнолетни лица с трайни увреждания и на лица над 65-годишна възраст в невъзможност за самообслужване, с цел подпомагане на задоволяването на ежедневните им потребности от битов и социален характер.Капацитетът на услугата е 200 места, като към момента от 200 потребители, ползващи услугата, 24 са деца.

- **Приемна грижа**

Приемната грижа е алтернативна форма за отглеждане в семейна среда на деца в риск, включително деца с увреждания; деца, жертви на насилие или трафик и деца, непридружени бежанци, с цел осигуряване на сигурна и устойчива среда, стимулираща развитието на детето.

- **Дневен център към Дом за медико-социални грижи за деца**

Дневният център към Дом за медико-социални грижи за деца предоставя следните специализирани услуги: продължително медицинско наблюдение, диагностициране, лечение и рехабилитация на деца с хронични заболявания и медико-социални проблеми; училище за родители – социално-правно подпомагане на самотни бременни и самотни майки, майки с рискова бременност, родители на увредени деца, родители със социални или здравни проблеми. Капацитетът на дневния център е част от общия капацитет на Дома и наброява 60 места, като към момента услугите му ползват 63 деца от област Силистра и от други области в страната.

От 03.12.2018 г. Домът за медико-социални грижи за деца е закрит, като услугите му ще бъдат извършвани от Център за комплексно обслужване за деца с увреждания и хронични заболявания. Той ще се занимава с провеждане на диагностика, лечение, медицинска и психосоциална рехабилитация, както и с продължително лечение и рехабилитация на деца с увреждания и тежки хронични заболявания. Центърът ще предлага също така обучение на родителите на децата за поемане на грижата в семейна среда. Освен това той ще осигурява посещения от медицински специалисти за оказване на специфични грижи за деца с увреждания и тежки хронични заболявания, отглеждани в семейна среда и в социална услуга от резидентен тип. Центърът ще осигурява и специализирани палиативни грижи за деца. Планираният капацитет за дневни грижи е 20 деца с увреждания и хронични заболявания, като специално е предвидена дневна грижа за 5 деца с аутистични и психични проблеми. Планираният капацитет за почасови грижи е 115 деца, като за 50 от тях се предвижда рехабилитацията да е чрез плуване и хидролечение. Планираният капацитет за мобилни услуги е 20 деца с увреждания и тежки хронични заболявания, които ще получават грижи на място в семейната среда или в социалната услуга от резидентен тип, където са настанени.

ИЗВОД: Посочените институции за социални услуги извършват дейности, близки до посочените в чл. 49, ал. 1, т. 3, 5 и 6 от ЗПУО – превантивна, диагностична, рехабилитационна, корекционна и ресоциализираща работа с деца и ученици, педагогическа и психологическа подкрепа, прилагане на програми за подкрепа и обучение за семействата на децата и учениците с увреждания. В тези общински институции се има капацитет и работят специалисти, които могат да са полезни за предлагането на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в училищата и детските градини и да компенсират недостига на специалисти в училищата и детските градини. Опитът на общината от управлението на тези институции е полезен при вземането на решение за разкриване на нови институции по ЗПУО или за възлагане на ресурсното подпомагане на деца и ученици със СОП на лицензирани доставчици на социални услуги.

3.3. Специфика на групата на деца и ученици със специални образователни потребности:

Особеностите на групата деца и ученици със СОП по различни показатели са както следва:

3.3.1. Разпределение по училища и детски градини:

община	населено място	училище/детска градина	Общ брой деца/ ученици	брой деца/ ученици със СОП	От тях деца/ученици в ЦСОП	% от общия брой
Силистра	гр.Силистра	ДГ“Нарцис“	181	11	0	6,08
Силистра	гр.Силистра	ДГ“Иглика“	237	25	1	10,5
Силистра	гр.Силистра	ДГ“Радост“	121	9	1	7,4
Силистра	гр.Силистра	ДГ“Добруджа“	146	8	1	5,5
Силистра	гр.Силистра	ДГ“Роза“	245	8	0	3,3
Силистра	гр.Силистра	ДГ“Ян Бибиян“	124	7	0	5,6
Силистра	с. Калипетрово	ДГ“Здравец“	35	1	0	2,9
Силистра	с. Проф. Иширково	ДГ“Детелина“	104	0	0	0
Силистра	с. Айдемир	ДГ“Мир“	122	10	0	8,1
Силистра	гр.Силистра	ЕГ „Пейо Яворов“	305	1	0	0,3
Силистра	гр.Силистра	ПМГ „Св.Кл.Охридски“	410	0	0	0
Силистра	гр.Силистра	СУ „Н.Й.Вапцаров“	575	39	5	6,8
Силистра	гр.Силистра	СУ“Дръстър“	166	10	0	6
Силистра	гр.Силистра	ОУ“Отец Паисий“	370	34	19	9,2
Силистра	гр.Силистра	ОУ“Св.Св.Кирил и Методий“	395	34	0	8,6
Силистра	гр.Силистра	ОУ“Иван Вазов“	646	16	1	2,8
Силистра	с. Калипетрово	ОУ“Св.Св.Кирил и Методий“	63	5	0	7,9
Силистра	с.Проф. Иширково	ОУ“ ОбУ"Св.Кл.Охридски"	167	2	1	1,2
Силистра	с. Брадвари	ОУ“Св.Св.Кирил и Методий“	35	9	0	25,7
Силистра	гр.Силистра	ПЗГ „Добруджа“	115	7	0	6,1
Силистра	гр.Силистра	ПГСУАУ „Атанас Буров“	402	14	7	3,5
Силистра	гр.Силистра	ПГМГ „Владимир Комаров“	201	2	0	1
Силистра	гр.Силистра	ПГПТ „Евлогий Георгиев“	141	7	0	5
Силистра	гр.Силистра	ПГЛП „Пенчо Славейков“	55	7	0	12,7
Силистра	гр.Силистра	ПГС „Пеньо Пенев“	85	2	0	2,4
		Всичко:	**5 446**	**268**	**36**	**4,9**

В броя деца и ученици със СОП са включени и тези, които се обучават в изнесени групи към ЦСОП – 36.

Най- голям е броят на учениците със СОП в **СУ „Н.Й.Вапцаров“ , гр. Силистра /39/**, а на децата - в **ДГ „Иглика“/25/**, а като процентно съотношение на първо място от училищата е **ОУ“Св.Св.Кирил и Методий“, с. Брадвари /25,7%/,** а от детските градини – **ДГ „Иглика“/10,5%/.** Към м. февруари 2019 г. деца и ученици със СОП няма в 1 училище /ПМГ „Св.Кл.Охридски“/ и в 1 детска градина /ДГ „Детелина“, с.Проф. Иширково/, за разлика от предходния период, когато деца и ученици със СОП нямаше в 3 училища и 2 ДГ.

Институциите, които самостоятелно организират ресурсното подпомагане на децата и учениците със СОП са 15 училища и 3 ДГ, посочени в таблицата (в низходящ ред по брой ученици със СОП):

№	населено място	детска градина/ училище	общ бр. деца/ученици за 2018/19	бр. деца/ученици със СОП	% със СОП
1.	гр.Силистра	ДГ“Иглика“	237	24	10,1
2.	гр.Силистра	ДГ“Нарцис“	181	11	6,08
3.	гр.Силистра	ДГ“Радост“	121	8	6,6
4.	гр.Силистра	СУ „Н.Й.Вапцаров“	575	34	5,9
5.	гр.Силистра	ОУ“Св.Св.Кирил и Методий“	395	34	8,6
6.	гр.Силистра	ОУ“Отец Паисий“	370	14	3,8
7.	гр.Силистра	СУ“Дръстър“	166	10	6
8.	гр.Силистра	ОУ“Иван Вазов“	646	15	2,3
9.	с. Калипетрово	ОУ“Св.Св.Кирил и Методий“	63	5	7,9
10	гр.Силистра	ПГСУАУ „Атанас Буров“	402	7	1,7
11	гр.Силистра	ПГПТ „Евлогий Георгиев“	141	7	5
	ОБЩО		**3297**	**169**	**5,1**

Обслужваният от тях брой деца и ученици е 169, което представлява 63% от общия брой на децата и учениците със СОП в общината. Този процес изпълнява духа и логиката на ЗПУО и Наредба за приобщаващото образование за свеждане на грижата на равнище най- близко до детето и ученика и позволи акумулирането на финансов ресурс в образователните институции.

Останалите институции ползват специалисти от РЦПППО и ЦСОП.

Потенциал за самостоятелна организиране на допълнителната подкрепа за личностно развитие имат още 3 детски градини и 2 училища

Останалите образователни институции, където броят децата и учениците със СОП е под 3, ще продължат да ползват външни специалисти.

3.3.2. Разпределение по населени места (местоживеене) и ежедневно пътуване до училище/ детска градина на деца и ученици със СОП:

община	населено място	брой деца/ ученици със СОП	бр. ежедневно пътуващи деца и ученици със СОП
Силистра	гр. Силистра	245	34
Силистра	с. Калипетрово	5	2
Силистра	с. Проф. Иширково	2	0
Силистра	с.Айдемир	7	0
Силистра	с. Брадвари	9	1
Всичко:		**268**	**37**

Пътуващите ежедневно ученици със СОП представляват 13,8 % от общия брой ученици със СОП и 4,9% от общия брой ученици, пътуващи изобщо /761/.
В община Силистра не съществуват проблеми при транспорта. С предоставените 12 училищни автобуса се извозват 465 ученици. За останалите 298 пътуващи деца и ученици е осигурена транспортна схема с обществен транспорт.

3.3.3. Разпределение по групи и класове
Брой деца със СОП за задължително предучилищно образование през учебната 2018/19 г.:

община	I група/ II група/ разновъзрастова (2-4 год.)	III група (ПГ – 5 г.)	IV група (ПГ – 6 г.)
Силистра	34	19	23

През 2019 г. 23 деца със СОП ще влязат в I клас, а през 2020 г. 19 деца ще влязат в I клас, или ще бъдат отложени по чл. 190, ал. 3, т. 9 от ЗПУО и чл. 143 на Наредбата за приобщаващо образование.

Брой ученици със СОП в начален и прогимназиален етап:

община	I клас	II клас	III клас	IV клас	V клас	VI клас	VII клас
Силистра	10	19	27	11	18	20	13

Като се има предвид броя на децата на 5 и 6 години, които ще влязат в образованието на мястото на напускащите основното образование ученици от VI и VII клас, може да се направи извода, че в следващите две години общият брой на децата и учениците със СОП ще се увеличава.

Брой ученици със СОП в гимназиален етап:

община	VIII клас	IX клас	X клас	XI клас	XII клас	Общо
Силистра	10	13	6	7	4	40

Като се има предвид броя на учениците в VI и VII клас, които ще влязат в средното образованието на мястото на напускащите ученици от XI и XII клас, може да се направи извода, че в следващите две години общия брой на учениците със СОП ще се увеличава.

От общия брой ученици със СОП в гимназиален етап **25** се обучават в **професионално образование.** Това представлява 62 % от учениците със СОП в етапа.

3.3.4. Разпределение по отношение покриване на държавните образователни стандарти за учебно съдържание:

община	бр. ученици, които **напълно** покриват ДОС и имат количествени оценки по всички предмети	бр. ученици, които **не** покриват ДОС по някои от учебните предмети	бр. ученици, които **НЕ покриват** ДОС и са изцяло с качествени оценки
	74	75	43
Силистра	39,2 % от общия бр. ученици със СОП	39,7 % от общия бр. ученици със СОП	22,8 % от общия бр. ученици със СОП

3.3.5. Ученици (до 16 години) с множество и тежки увреждания, които правят интегрираното им обучение неефективно:

община	бр. ученици с тежки и множество увреждания	от тях: бр. ученици, които НЕ се обучават
Силистра	33	0

Учениците с оценки с качествен показател не получават документ за завършен етап от обучение, а получават удостоверение за завършен VII клас (по чл. 130, ал. 2 от ЗПУО) и удостоверение за завършен X клас (по чл. 131, ал. 2 от ЗПУО).

ИЗВОД: Групата деца и ученици със специални образователни потребности, които се нуждаят от допълнителна подкрепа за личностно развитие, е много разнообразна по своя състав и особености в отделните училища и детски градини. Това изисква много конкретен подход при планиране на необходимите ресурси и нагласяне на институционалните практики към индивидуализирана грижа, както и гъвкави решения на място и в сътрудничество с другите институции.

3.4. Кадрово осигуряване на подкрепата за личностно развитие – постижения и нерешени проблеми.

Към началото на учебната 2018/19 г. **педагогически съветници** има в следните училища:

1. СУ „Н. Й. Вапцаров“, гр. Силистра
2. ПМГ „Св. Климент Охридски“, гр. Силистра
3. ЕГ „Пейо Яворов“, гр. Силистра – ½ щат
4. ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“, гр. Силистра
5. ОУ „Отец Паисий“, гр. Силистра – ½ щат
6. ПГСУАУ „Атанас Буров“, гр. Силистра – ½ щат
7. ПЗГ „Добруджа“, гр. Силистра
8. ПГПТ „Ев. Георгиев“, гр. Силистра – ½ щат (заема се от лицето, заемащо ½ щат ресурсен учител)

Към началото на учебната 2018/19 г. **психолози** има в следните училища и детски градини:

1. СУ „Никола Й. Вапцаров“, гр. Силистра
2. ОУ „Отец Паисий“, гр. Силистра - ½ щат
3. ОУ „Иван Вазов“, гр. Силистра
4. ОУ „Св. св. Кирил и Методий“, гр. Силистра
5. ПГМТ „Владимир Комаров“, гр. Силистра – ½ щат
6. ПГСУАУ „Ат. Буров“, гр. Силистра – ½ щат (заема се от лицето, заемащо ½ щат педагогически съветник)
7. ДГ „Иглика“
8. ДГ „Радост“ – ½ щат
9. ДГ „Нарцис“

Назначени в училищата ресурсни учители – 8
Назначени в детските градини ресурсни учители – 3
Назначени в детските градини/ училищата логопеди - 7
Помощници на учителя в детските градини/училища – 20

Към началото на учебната 2018/19 г. в ЦСОП, гр. Силистра работят 10 педагогически специалисти Това е увеличение спрямо предходния период, когато бяха 8.

Към началото на учебната 2018/19 г. в Регионалния център за подкрепа на процеса на приобщаващо образование работят следния брой специалисти:

- правоспособни ресурсни учители – 16
- неправоспособни лица, назначени на длъжност „ресурсен учител“ – 4
- психолози – 2
- логопеди – 2

ИЗВОД: Отчита се увеличен брой на специалистите, които предоставят обща и допълнителна подкрепа на децата и учениците в община Силистра.. В следващият стратегически период ще се търсят възможности за популяризиране на тази практика. Въпреки проведените квалификации е необходимо повишаване компетентностите на всички педагогически специалисти в детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие за своевременно идентифициране на потребностите от обща и допълнителна подкрепа и предоставянето на адекватни мерки.

3.5. Материалните условия в институциите за обучението на деца и ученици със СОП:

Достъпната физическа среда включва осигуряване на подходящи условия, използване и прилагане на иновативни подходи и съвременни технологии за архитектурна и физическа достъпност, които в най-голяма степен да отговорят на потребностите на децата и учениците. (чл. 103 на Наредба за приобщаващото образование) Съгласно чл. 104, ал. 1 от Наредба за приобщаващото образование достъпна архитектурна среда се осигурява най-малко чрез: 1. входни и комуникационни пространства; 2. помещения и пространства за общо ползване; 3. санитарно-хигиенни и спомагателни помещения.

Чл. 104, ал. 2 и 3 от Наредба за приобщаващото образование определят достъпната архитектурна среда в институциите в системата на предучилищното и училищното образование се осигурява чрез съобразяване на елементите на сградите и съоръженията със специфичните изисквания за различните видове увреждания. Общодостъпните помещения в сградите се свързват чрез достъпен маршрут.

Състоянието на достъпната архитектурна среда в училища и детските градини от областта е както следва (данните са по сгради/корпуси, а не по институции):

- изградени рампи – в 6 сгради - 20% от посочените учебни корпуси, сгради, общежития и физкултурни салони, използвани от училищата и детските градини в община Силистра.
- изградени асансьорни уредби – в 2 сгради (в учебния корпус на ОУ „ О. Паисий", гр. Силистра и ОУ „ Св. св. Кирил и Методий, гр Силистра);
- изградени подемни платформи – в 2 сгради (в учебните корпуси на ПГС „П. Пенев", гр. Силистра, ПГМТ „Вл. Комаров", Силистра);
- маркиране на маршрути и обозначение на помещенията, осигуряващи достъпната архитектурна среда – в 5 сгради (учебния корпус на ОУ „О. Паисий", Силистра, ЦСОП, 2 сгради на ДГ „Роза", Силистра и ДГ „Нарцис", Силистра).

През 2017 - 2018 г. няма одобрени училища за включване в Национална програма, модул „Създаване на достъпна архитектурна среда".
Подобрена е специализираната подкрепяща среда в образователните институции, съобразно нормативните изисквания (чл. 106, ал. 4 от Наредба за приобщаващото образование). Обзаведени кабинети с мебели, дидактични средства и мултифункционални устройства има в 17 институции – СУ „Н. Й. Вапцаров", ОУ „Ив. Вазов", ОУ „О. Паисий", ОУ „Св. Св. Кирил и Методий", с. Брадвари, Спортно училище „Дръстър", ОУ „Св. Св. Кирил и Методий" Силистра - 2 кабинета, ОУ „Св. Св. Кирил и Методий" с. Калипетрово, ПГСУАУ, ПГЛП, ПГПТ, ПЗГ, ДГ „Радост", ДГ „Ян Бибиян", ДГ „Роза", ДГ „Добруджа", ДГ „Нарцис", ДГ „Иглика", гр. Силистра. В ДГ „Иглика" през учебната 2017/ 18 г. е открита оборудвана сензорна стая за деца със специални образователни потребности и за деца с емоционални и поведенчески проблеми.

За учебната 2017/18 г. година материално-техническата база на РЦПППО е както следва: сензорна и мултисензорна зали, кабинет за биофийдбек терапия, кабинет за развитие на социални умения. Всички специалисти са обезпечени с преносими компютри и добра дидактична база за работа върху фината и обща моторика, логическото мислене, онагледяване, сензорни игри и други, които всяка година се допълват и обновяват. За работата на специалистите са подсигурени: дъски за вгнездяване; тестове за тактилни усещания; тестове за наблюдателност, пространствена ориентация; пъзели Монтесори; PECS-албум; Softwer - „Как говорят животните", „Битови шумове", „Писменка", „Ръкописка", „Буквенка", „Цифренка", „Otto's World of Sounds", „Гатанки-смятанки", „Играчки- закачки", „Приказна азбука", методически ръководства, учебници, сборници, тестови книжки за всички възрастови групи и др.

В сградата на ЦСОП има изградена рампа и санитарни помещения на I и II етаж, адаптирани за хора с увреждания. Няма асансьорна уредба или платформено съоръжение. ЦСОП е представяло проекти по НП "Модернизация на МТБ", модул „Достъпна архитектурна среда", но не е било одобрявано въпреки приоретизирането от страна на РУО. По отношение на достъпната архитектурна среда в последните години са създадени условия за визуален, тактилен, вертикален и хоризонтален достъп. Стаите и коридорите са оцветени в контрастни цветове с необходимото осветление, снабдени са с визуална маркировка и символика, водещи парапети, предпазни решетки и ограничители. Институцията разполага със 7 класни стаи Оборудване са още медицински кабинет, кабинет по безопасност на движението, кабинет за социално-битови дейности, зала за лечебна физкултура, игротека, физкултурен салон, музикотерапия, арттерапия и мултисензорна зала. Всички класни стаи и кабинети са оборудвани с компютри и имат интернет връзка. Това дава добра възможност за онагледяване на учебния процес, както и за използването на образователни игри в учебно и извънучебно време, каквито са междучасията. В класните стаи освен кътове за учебна дейност са обособени и кътове за разтоварване, за социално-битови дейности, свързани с реализиране целите от индивидуалните програми на учениците за самообслужване и вграждане в обществения живот. На разположение на учителите в учителската стая е компютър с интернет връзка и принтер, които подпомагат както конкретната учебна дейност, така и за повишаване на квалификацията. Отоплението на всички стаи, кабинети и коридор е на електроенергия чрез акумулиращи печки, а в някои кабинети има и климатици. В началото на учебната година с труд на учители са ремонтирани и обзаведени стая за логопеда и счетоводителя, а в края на учебната 2017/18 година – стая на рехабилитатора. С труда на учителите и персонал е направен и ремонт на стаята на помощния персонал, декор- пано на стълбищната площадка, разсадиха се цветя за озеленяване и обезопасяване на парапетите от партера до третия етаж.

ИЗВОД: МТБ се развива бавно и състоянието е резултат повече от адаптиране на помещения и опити за частично решаване на проблемите, според наличните ограничени финансови ресурси. През изминалия двегодишен период не бе постигнато значително подобрение. Архитектурната достъпност е факт за малък брой образователни институции. Необходими са концентрирани целеви средства и планирани действия за привеждането на материалните условия в съответствие с нормативните изисквания. Има финансови механизми в делегирания бюджет, които дават възможност за подобряване на МТБ – целеви средства със задължителен процент за изразходване за подобряване на средата.

3.6. Кариерното ориентиране на учениците

Услугите по кариерно ориентиране в училищата от община Силистра се предоставят основно от Центъра за кариерно ориентиране, създаден по проект на МОН BG051PO001-4.3.02 „Система за кариерно ориентиране в училищното образование“, финансиран по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейските структурни и инвестиционни фондове. Проектът приключи на 31.12. 2017 г. От 01.01.2018 г. ЦКО функционира като дейност към НАО „Галилео Галилей”. Обзавеждането и оборудването е предоставено на общината. Назначени са 3 -ма кариерни консултанти. Дейността си в новата структура Центърът започна с организиране на конкурс за лого в началото на м.февруари 2018 г. с цел популяризиране на дейността и услугите. Участваха 18 млади хора, като проекта на победителя стана официално лого на ЦКО – Силистра.

През 2017 г. и 2018 г. Центърът за кариерно ориентиране осъществи групови обучения и индивидуални консултации на над 1270 ученици от I до XII клас чрез прилагане на инструментариум за ранно кариерно ориентиране. В процеса на кариерното информиране ЦКО осъществи връзки и срещи за най-търсените професии на пазара с Бюрото по труда, с ръководствата на фирми в общината, университетите в Североизточен район и страната. Центърът за кариерно ориентиране в град Силистра организира и проведе 3 форума на регионално ниво с брой участници над 1 000 - Форум „Дни на кариерата-2017” ; Форум „Образователна панорама - 2017” ; Форум „Дни на фотографията 2018“ .

В Световната седмица по предприемачество през м. ноември 2017 г. и 2018 г по проект „Предприемачество за младежка трудова мобилност” СНЦ “Паралел-Силистра” съвместно с ПГСУАУ „Атанас Буров“ организира състезание „Иновационен лагер“ по програмите за предприемаческо образование и поведение на Джуниър Ачийвмънт България. Казусите предизвикаха предприемаческото мислене и креативността на над 70 участници.

ИЗВОД: Опитът и ресурсите от проекта на МОН се използват от структурата наследник на ЦКО пълноцинно. Училищата все още ограничено предлагат кариерно ориентиране на учениците и то е повече кампанийно в рамките на изпълнението на държавния план – прием.

3.7. Работа с деца и ученици с изявени дарби:

Работа с талантливи и даровити деца в свободното им от учебни занятия време в областта на науката, изкуството и спорта в Община Силистра е приоритет на Обединен детски комплекс и Народна астрономическа обсерватория. В годините те доказаха, че са институции, които целенасочено работят за откриване на таланта на детето и имат интердисциплинарен характер на обучение и все повече се превръщат в сигурна среда за общуване на децата и учениците. Тези две институции затвърдиха своето място, като предлагат условия за алтернативна заетост на младите хора в борбата срещу негативите на обществото ни, които все по драстично нарастват: агресия, насилие, наркомания, проституция, алкохолизъм. В ОДК 945 деца и ученици са включени в дейности в три направления – наука и техники, изкуства и спорт, а в НАО „Галилео Галилей“ – 130 деца и ученици се обучават в направление наука и техники в областта на астрономията. Участници от всички учебни групи се включват в дейности от Общинския календар за изяви по интереси на децата и учениците от община Силистра и в Културния календар на Община Силистра. За 250 участници в групите са осигурени възможности за участие в различни национални и международни изяви. Изявените ученици са награждавани с грамоти на ОДК, НАО, Национален дворец на децата и Сертификати за участие. Практика е да бъдат изпращани Благодарствени писма до училища и до родители.

На територията на община Силистра в свободното им време, с децата и учениците работят 29 спортни клуба и 22 читалища.

За стимулиране на талантливите и надарени деца от 2007 г. Община Силистра разработва Програма на мерките за закрила на деца с изявени дарби от държавните и общинските училища. През 2017 г. и 2018 г. по Програмата са стимулирани над 150 ученици, класирани на призови места индивидуално или групово в състезания и конкурси. Финансовото обезпечаване на Програмата е в размер на 5 000,00 лв. годишно. 5 ученици получават едногодишни стипендии в размер на 135,00 лв от МОН и ММС за класиране на призови места в национални състезания и конкурси.

По волята на проф. д-р Иван Гаврилов и с решение на Педагогическия съвет 6 ученици от ЕГ „Пейо Яворов“, ПМГ „Св.Кл.Охридски“ и ОУ „Отец Паисий“ получават стипендии за показани отлични резултати в учебно-възпитателния процес, за родолюбие, патриотизъм и интерес към историята на родния край и образователното дело.

От началото на учебната 2016/17 г. училищата в област Силистра участваха в проект на Министерството на образованието и науката *BG05M2OP001-2.004 – 0004 „Развитие на способностите на учениците и повишаване на мотивацията им за учене чрез дейности, развиващи специфични знания, умения и компетентности (Твоят час) – фаза 1“*. Един от компонентите по проекта бе формирането на групи за извънкласни дейности по интереси за учениците от I до XII клас в дневна форма на обучение. Проектът приключи като се отчита около 40% обхват от общия брой ученици. Заниманията по интереси ще продължат съгласно промените, предвидени в Наредбата за приобщаващото образование и Наредба за финансирането на институциите в системата на предучилищното и училищното образование (ДВ. бр.105 от 18 Декември 2018 г.), които дават възможности за функциониране на разнообразни форми за занимания по интереси, чрез които се подкрепят талантите на учениците. Финансирането е от държавния бюджет чрез стандарт за институция и стандарт за ученика. Основни параметри на новата система за организиране на занимания по интереси са:

- училищата изготвят програма за занимания по интереси за съответната учебна година;
- всяко училище осигурява участие в занимания по интереси на минимум 20 % от учениците в училището (в дневна форма на обучение);
- минимум 40 % от заниманията по интереси трябва да са по тематични направления „Дигитална креативност“, „Природни науки“, „Математика“ и „Технологии“;
- други направления - „Изкуства и култура“, „Гражданско образование“, „Екологично образование и здравословен начин на живот“, „Спорт“ и др.;
- минимум 5 % от заниманията по интереси трябва да бъдат организирани от външни за училището физически или юридически лица;
- заниманията по интереси се организират със седмичен брой часове и/или на модулен принцип, който включва средно не по-малко от 2 часа седмично по броя на учебните седмици;
- училището съвместно с родителите и/или с външни юридически лица организира най-малко 2 пъти годишно публични изяви на учениците, участници в групите за занимания по интереси, които включват концерти, тържества, състезания, изложби, дебати, конкурси и други, за популяризиране на индивидуалните и/или груповите постижения, способностите на учениците и творческите резултати;
- общината осъществява обща програма за стимулиране на дейности и изяви на учениците, свързани със заниманията по интереси; - родители на ученици, чийто професионален опит е свързан със съответното тематично направление на заниманията по интереси, могат да провеждат

занимания по интереси до 3 часа годишно във или извън училището;

За учебната 2018/ 2019 г. такива дейности ще се осъществяват през втория срок.

ИЗВОД: Дейностите на институциите, ориентирани към дарбите и интересите на децата и учениците в свободното им време, са разнообразни и имат дълги традиции. Учениците могат да избират, както между форми, предлагани в училищата, така и между предлагани от други организации и институции и по проекти. Законът за предучилищното и училищно образование дава възможности за индивидуална подкрепа на дарбите на децата и учениците и чрез гъвкави форми на обучение във формалното образование и в свободното време. Заниманията по интереси са осигурени нормативно и финансово и това задава стабилна рамка за училищата и общините да развиват креативни идеи.

3.8. Напускане на образователната система. Деца в риск.

В новия стратегически период дейностите ще стъпят на постиженията на Механизма за съвместна работа на институциите за обхващане и задържане в образователната система на деца и ученици в задължителна училищна възраст (решение № 373 на МС от 5 юли 2017 г.) за учебната 2017/18 г. и ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 100 ОТ 8 ЮНИ 2018 г. за създаване и функциониране на Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст за учебната 2018/ 19 г. и следващите.

Създадена е електронна Информационната система за реализация на механизма (ИСРМ) с различни нива на достъп и функционалности. Периодично системата се зарежда с обновена информация за статуса на деца и ученици в училищна възраст.

Предвид ангажиментите на местната власт на територията на община Силистра бяха създадени 7 екипи по обхват, в които са включени 23 общински служители, кметове и кметски наместници. Участниците в екипите преминаха обучение, организирано от РУО-Силистра. По данни от ИСРМ **към 28. 02. 2019** г.след обход на екипите е установено:

- В чужбина - 412
- Няма информация – 4
- Записан след обход – 8
- Незаписан след обход– 15
- Не е зададен - 2
- В риск - 20
- Отпаднал: 5

От началото на учебната 2018/2019 г. са съставени 99 акта за установяване на административно нарушение против родители, които не са записали или не са осигурили присъствието на децата си в детска градина или училище. Броят на тези административни актове ще нарасне поради изискването на чл. 5, ал. 9, т. 4 на Механизма за ежемесечно подаване на информация от директорите на училища и детски градини чрез ИСРМ за неосигурено задължително присъствие на учениците за повече от 5 учебни часа или за повече от 3 дни на дете, посещаващо група за задължително предучилищно образование, по неуважителни причини, с цел налагане на наказания на родителите по реда на чл. 347 от ЗПУО.

В изпълнение на Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст, през м.април 2018 г. Община Силистра съвместно с Местната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетни и непълнолетни постави началото на инициативата »Клас на годината» за допуснати най- малък брой неизвинени отсъствия. Наградени бяха 7 паралелки /4 – от ОУ „Отец Паисий“, 2 – от ОУ „Св.Кирил и Методий“, с. Брадвари и 1- от ЕГ „Пейо Яворов“/.За учебната 2018/2019 г. е разработена система от показатели, включваща не само неизвинените отсъствия, но и успех на паралелката, отпаднали ученици, санкции, наложени от директора на училището, участия на класа в състезания, олимпиади, конкурси, фестивали, празници и др. В навечерието на 24 май ще бъдат обявени първенците.

В детските градини и училищата се следи за деца в риск, сформирани са екипи за подкрепа според индивидуалните нужди за набелязване на мерки за въздействие. Периодично се анализират потребностите на децата и учениците, както и на техните семейства и се търси начин за подкрепа и решаване на проблемите.

Изградена е оптимална и гъвкава транспортна схема до град Силистра с наличните 12 училищни автобуси като е осигурено безопасното придвижване на учениците до съответното училище. В училищата са осигурени необходимите условия за хранене както на пътуващите, така и на всички учениците, включени в целодневна организация на учебния ден – помещения за столово хранене и кетъринг.

От м. октомври 2017 г. 100 ученици бяха включени в проект «Мога и успявам», финансиран от Центъра за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства. Проектът хармонира с целите на Плана за действие на Община Силистра за подкрепа на интеграционните политики (2015-2020). Фокусът е поставен върху ученици от 6 до 11 клас от малцинствени етнически групи от Обединено училище „Св. Климент Охридски”, с. Професор Иширково, и Професионална гимназия по производствени технологии „Евлогий Георгиев“, гр. Силистра. Целта е създаване на условия за обхващане и задържане им системата на училищното образование; мотивиране им да участват активно в обучението, да променят отношението си към образователния процес в резултат на допълнителни занимания; подобрени образователни резултати; подкрепа за продължаване на образованието в гимназиален етап и придобиване на професионална квалификация, както и квалификация на педагогическите специалисти за работа в мултикултурна среда.

ИЗВОД: Изграден е механизъм за междуинституционално взаимодействие, екипна работа и обмен на информация. Подобряването на действието на механизма е по посока на устойчив темп на намаляване броя на необхванатите деца и ученици и задържане в училище на вече обхванатите.

4. Предизвикателства за новия стратегически период 2019 – 2020 г.

Ключовите предизвикателства в периода на втората Общинска стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Силистра са свързани с надграждане на постиженията и преодоляване на трудностите в началното въвеждане на новата нормативна уредба, въплъщаваща нови философия и организация на грижата за индивидуалните потребности на всяко дете и ученик.

4.1. Увеличаващият се брой на децата със СОП, интегрирани в детските градини и училища, налага качествена промяна на образователните методи и подходи, оказване на подкрепа на учителите от страна на педагогически съветници и психолози, включително на външни за училището

специалисти, които да подпомогнат учителите в изпълнение на техните непосредствени образователни и възпитателни задачи, с оглед специфичните потребности на децата и учениците.

4.2. Осигуряване на достатъчен брой специалисти за предоставяне на мерки за обща и най-вече за допълнителна подкрепа на децата и учениците в детските градини и училищата – психолози, логопеди, ресурсни учители, помощници на учителя, социални работници и др. специалисти.

4.3.По-гъвкаво използване и популяризиране потенциала на социалните услуги, предлагани в общината.

4.4. Ефективно взаимодействие с родителите в процесите на приобщаване – обезпечаване на тяхната информираност по отношение на механизмите за предоставяне на подкрепа за личностно развитие, институциите, които я предоставят, както и по отношение на техните права, задължения и компетентности като активни участници в развиването на способностите и уменията на децата и учениците.

4.5. Повишаване на компетентностите на всички педагогически специалисти в детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие за своевременно идентифициране на потребностите от обща и допълнителна подкрепа и предоставянето на адекватни мерки.

4.6. Взаимодействие и сътрудничество между различните институции, органи и структури, осигуряващи подкрепа за личностно развитие на територията на община Силистра.

4.7. Осигуряване на адекватна подкрепяща среда във всички компоненти и увеличаване броя на образователните институции, които я предоставят - изграждане на достъпна архитектурна среда, осъвременяване на кабинети и класни стаи/занимални; благоустрояване на дворни пространства; подобряване на условията за хранене.

4.8. Превръщане на детето/ученика в активен участник в дейностите по подкрепа за личностното развитие и предотвратяване маргинализация на децата и учениците в неравностойно положение.

4.9. По-пълно използване на финансовите механизми и особености в сферата на приобщаващото образование, привличане на проектно финансиране.

5. СТРАТЕГИЧЕСКИ И ОПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ

5.1. СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ: В двегодишния период на втората Общинска стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците да се осигурят ключовите фактори и ресурси за устойчиво прилагане в образователните институции на общата и допълнителна подкрепа за личностно развитие в пълнотата и дълбочината, предвидена в нормативната уредба.

5.2. ОПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ:

5.2.1. Оперативна цел 1: Осигуряване на **процес и среда на учене**, които премахват пречките пред ученето и създават възможности за развитие и участие на децата и учениците във всички аспекти на живота на общността.

5.2.2. Оперативна цел 2: Осигуряване на **качество на човешките ресурси** за ефективно посрещане на разнообразието от потребности на всички деца и ученици.

5.2.3. Оперативна цел 3: Подобряване на **материалните условия и достъпност на средата** за обучение на деца и ученици със специални образователни потребности в институциите в системата на предучилищното и училищно образование.

5.2.4. Оперативна цел 4: Подобряване на **взаимодействието** между участниците в образователния процес (деца и ученици, педагогически специалисти и родители) и между институциите за осигуряване на най-добрия интерес на детето и ученика.

5.2.5. Оперативна цел 5: Подобряване на **обществената информираност и чувствителност** относно целите и принципите на приобщаващото образование.

6. ОСНОВНИ МЕРКИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ

Мерките са групирани според петте оперативни цели и представят насочващи примерни направления и дейности за общината, образователните институции и другите държавни институции, които ще планират и изпълняват конкретни дейности, според своите компетентности.

6.1. По оперативна цел 1: Осигуряване на **процес и среда на учене**, които премахват пречките пред ученето и създават възможности за развитие и участие на децата и учениците във всички аспекти на живота на общността.

6.1.1. Мярка 1 - Качествено и задълбочено **оценяване на индивидуалните потребности** на децата и учениците за разграничаване на нуждата от обща и от допълнителна подкрепа, навременно идентифициране на обучителни затруднения и ефективна работа за преодоляването им;

–Изпълнение на нормативно определените практики за екипна работа на учителите съгласно *Наредба за приобщаващото образование* за разпознаване на обучителни трудности у децата и учениците;
–Извършване на оценка на риска от обучителни затруднения на децата на 5 и 6 годишна възраст в рамките на установяването на готовността на детето за училище, като се отчита физическото, познавателното, езиковото, социалното и емоционалното му развитие (чл. 10 от *Наредбата за приобщаващо образование*);
–Ранно оценяване от педагогическите специалисти в детската градина на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата от 3 години до 3 години и 6 месеца – извършва се съгласно глава втора, раздел I на *Наредба за приобщаващото образование* (чл. 8 до чл. 11) - ранно оценяване (скрининг) на развитието на детето и на риска от обучителни трудности, определяне на необходимостта от допълнителни модули по български език за децата, които не владеят български език и идентифициране на нуждата от оценка на потребностите за допълнителна подкрепа;
- Прилагане в образователните институции на методи и подходи за ефективна работа с децата и учениците с обучителни трудности във формите за **общата подкрепа** за личностно развитие (чл. 20, 23 – 26 от *Наредба за приобщаващото образование*).

- Организиране на дейности за обща подкрепа за личностно развитие в център за подкрепа за личностно развитие – ООС „Младост“, гр. Силистра съгласно чл. 42 от Наредбата за приобщаващото образование;
- Профилактика и диагностика на често срещани заболявания в ранна детска и училищна възраст;
- Осигуряване на условия за повишаване двигателната активност и системно практикуване на спорт.

6.1.2. Мярка 2 Организиране в образователните институции на **допълнителна подкрепа** за личностно развитие на децата и учениците със СОП в съответствие със *ЗПУО* и *Наредба за приобщаващото образование.*

Нормативно основание: Допълнителна подкрепа за личностно развитие се предоставя на деца и ученици със специални образователни потребности, в риск, с изявени дарби и с хронични заболявания – чл. 187, ал. 2 от ЗПУО.

–Създаване в училищата и детските градини на екипи за подкрепа за личностно развитие (ЕПЛР) за всяко конкретно дете и ученик, за което ще се извършва оценка на индивидуалните потребности и ще се предоставя допълнителна подкрепа – чл. 188 и 189 от *ЗПУО*, чл. 128 от *Наредба за приобщаващото образование*.

–Взаимодействие между ЕПЛР в детските градини и училищата с регионалния екип за подкрепа за личностно развитие (РЕПЛР) в РЦППО, във връзка с одобряването или не на оценките на ЕПЛР или извършване на оценка в образователни институции, които нямат експертен капацитет за създаването на пълни екипи – чл. 190, ал. 3 от *ЗПУО*.

–Разработване на индивидуален учебен план и индивидуални учебни програми за учениците със СОП и изготвяне на седмично разписание, съобразено с психо-физическите особености и индивидуалните потребности на ученика.

–Осигуряване на необходимите рехабилитации на децата и учениците със СОП – психо-социална, на слуха и говора, зрителна, на комуникативните нарушения, кинезитерапия.

–Осигуряване на възможности за продължаване на обучението след VII клас, вкл. и професионална подготовка за учениците със СОП.

6.1.3. Мярка 3 - Дейности в образователните институции и между всички компетентни институции за предотвратяване и адекватна и ефективна реакция при тежки **нарушения на дисциплината и прояви на агресия и тормоз** от и спрямо деца и ученици.

Нормативно основание: Институциите в системата на предучилищното и училищното образование – детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие, са длъжни да осъществяват дейности по превенция на тормоза и насилието, както и дейности за мотивация и преодоляване на проблемното поведение, които са израз на общата воля и координираните усилия на всички участници в образователния процес – чл. 44 от *Наредба за приобщаващото образование.* Дейностите са в рамките на *Механизъм за противодействие на тормоза и насилието в институциите в системата на предучилищното и училищно образование и Алгоритъм за прилагане на Механизма за противодействие на тормоза и насилието в институциите в системата на предучилищното и училищното образование утвърждаван и актуализиран със заповед на министъра на образованието и науката.*

–Дейности за развитие на компетентностите на всички членове на институционалната общност, включително за запознаване с различните форми на насилие и с техники за преодоляването им.

–Училищата и детските градини разработват програми, според своята специфика, дейности по превенция и интервенция въз основа на *Механизма за противодействие на училищния тормоз между децата и учениците в училище* и на алгоритъма за неговото прилагане, утвърден от министъра на образованието и науката.

–Ефективно използване в образователните институции на нормативните възможности за противодействие на агресията и въздействие върху вътрешната мотивация на децата и учениците - посредник при решаване на конфликти в училище, практиката на наставничеството (индивидуална подкрепа за ученика от личност, която уважава), ученици-наставници, обучения на връстници от връстници.

–Провеждане на превантивни кампании и дейности срущу агресията и тормоза в училищата и на общинско ниво.

–Повишаване на информираността на родителите относно изискванията на *Наредбата за приобщаващото образование* за отсъствията на учениците от учебни занятия и ролята на родителите в процедурите по налагане на санкции.

–Подобряване на институционалния капацитет за проверки по жалби и сигнали, свързани с агресия и посегателство на и между деца и ученици.

6.1.4. Мярка 4 Осигуряване на възможности за разнообразна **личностна изява** на всички деца и ученици като средство за утвърждаване на позитивна самооценка и мотивиране. Дейности на образователните институции и общините за **подкрепа на дарбите и талантите** на децата и учениците.

–Дейности по обща подкрепа за личностно развитие в Център за подкрепа за личностно развитие – Обединен детски комплекс в гр. Силистра;

–Дейности по обща подкрепа за личностно развитие в Център за подкрепа за личностно развитие – НАО „Галилео Галилей“ в гр. Силистра;

–Подкрепа за талантливи деца чрез Програма на мерките за закрила на деца с изявени дарби;

–Учредяване на морални и материални награди за децата и учениците на училищно и общинско ниво съгласно чл. 54 и 55 от *Наредба за приобщаващото образование*.;

– Реализиране на дейности, включени в програми за занимания по интереси на училищно и общинско ниво, съгласно чл. 21д и чл. 21е от Наредбата за приобщаващото образование;

–Финансова подкрепа от Община Силистра на инициативи и проекти на неформални ученически и младежки групи и организации;

–Подкрепа развитието на творческия потенциал на младите хора за утвърждаване на общочовешките и европейски ценности и съхраняване на българските традиции;

– Разширяване и разнообразяване на формите за осмисляне свободното време чрез дейността на културни институции, спортни клубове, туристически дружества и други;

6.1.5. Мярка 5 - Дейностите по кариерно ориентиране и консултиране като част от общата подкрепа за личностно развитие
Провеждане на групови и индивидуални консултации от кариерните консултанти в ЦКО.

– Организиране на форуми, свързани с кариерното ориентиране на учениците.

6.1.6. Мярка 6 - Предотвратяване на напускането на училище и ефективно включване на отпаднали ученици обратно в образователната система

– Дейности в рамките на Постановление № 100 от 8 юни 2018 г. за създаване и функциониране на Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст.

6.2. По оперативна цел 2 – Осигуряване на **качество на човешките ресурси** за ефективно посрещане на разнообразието от потребности на всички деца и ученици.

6.2.1. Мярка 1 Осигуряване на специалисти в училищата и детските градини и в общинските институции за предоставянето на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие чрез:

–Разширяване на психологическото обслужване на потребностите на децата и учениците и на обхвата на училища и детски градини, в които с децата и учениците работят педагогически съветници и психолози.
–Осигуряване на необходимия брой логопеди и рехабилитатори на слуха и говора в изпълнение на чл. 4, ал.4 от *Наредба за приобщаващото образование*.
–Взаимодействие между образователните институции за съвместно ангажиране на специалисти и по – пълно използване на специалисти от общинските социални предприятия.
–Осигуряване на ресурсни учители за краткосрочна и дългосрочно допълнителна подкрепа на децата и учениците със специални образователни потребности по начините, определени от нормативната уредба – назначени в училището и в детската градина, от ЦПЛР на общината или от РЦПППО съобразно чл. 283, ал. 3 до 7 от *ЗПУО,* чл. 109, 119 и 120 от *Наредба за приобщаващото образование.*

- Реализиране възможностите, предоставени от ТД „Бюро по труда“ – Силистра, за назначаване на помощник на учителя в детските градини и училищата, съгласно чл. 112 от Наредбата за приобщаващото образование.
- Възползване на общината от правото по чл. 198, ал. 2 и чл. 282, ал. 7 от ЗПУО за възлагане на юридически лица по чл. 18, ал. 2 и 3 ат Закона за социалното подпомагане, получили лиценз за предоставяне на социални услуги за деца по реда на Закона за закрила на детето.

6.2.2. Мярка 2 Повишаване квалификацията на педагогическите специалисти за придобиване и усъвършенстване на компетентностите за идентифициране на потребностите и предоставяне на обща и допълнителна подкрепа.

–Провеждане на обучения на вътрешноинституционално, общинско и на областно ниво (от РУО, РЦППО, Община Силистра) за учители, педагогически съветници и други специалисти, работещи с деца и ученици, по теми, свързани с приобщаващото образование.
–Участие в национални обучения на педагогически специалисти за разпознаване на потребността от обща или допълнителна подкрепа и за ефективна екипна работа за предоставянето на личностна подкрепа.
– Организиране на форуми за споделяне на опит и добри практики от педагогическите специалисти – на училищно, общинско и областно ниво.

6.3. По оперативна цел 3: Подобряване на **материалните условия и достъпност на средата** за обучение на деца и ученици със специални образователни потребности в институциите в системата на предучилищното и училищно образование.

6.3.1. Мярка 1 - Подобряване на **достъпността на архитектурната среда** в образователните институции като част от осигуряването на подкрепяща среда.

Нормативно основание: чл. 104 от *Наредба за приобщаващото образование*:
ал. 1 Достъпна архитектурна среда се осигурява най-малко чрез: *1.* входни и комуникационни пространства; *2.* помещения и пространства за общо ползване; *3.* санитарно-хигиенни и спомагателни помещения.
ал. 2 Достъпната архитектурна среда в институциите в системата на предучилищното и училищното образование се осигурява чрез съобразяване на елементите на сградите и съоръженията със специфичните изисквания за различните видове увреждания – придвижване на дълги разстояния, по наклонени повърхности, с технически помощни средства, с водач, качване и слизане по стълби, натискане на бутони и хващане, обсег на достъпност, височина на погледа, както и със средствата за сигнализация и информация.
ал. 3 Общодостъпните помещения в сградите се свързват чрез достъпен маршрут.

–Продължаване изграждането на съоръжения за достъпност на входовете на училищата и детските градини – рамки, асансьори и пр.
–Продължаване изграждането и адаптиране на детски площадки и съоръжения за игра в училищата и детските градини за деца с увреждания.
–Продължаване изграждането на адаптирани санитарни възли в детските градини, училищата и ЦПЛР за децата със специални образователни потребности.

– Реализиране на проекти и програми, насочени към осигуряване на съвременна образователна среда, достъпност и сигурност на средата.

6.3.2. Мярка 2 - Подобряване на **специализираната подкрепяща среда** в образователните институции, съобразно нормативните изисквания (чл. 104, ал. 4 от *Наредба за приобщаващото образование)*.

–Разширяване на оборудваните кабинети за ресурсно подпомагане в училищата и детските градини, в които има деца със СОП и периодично обновяване на ресурсните кабинети с дидактични материали;
–Осигуряване при необходимост на специализирана техника за ученици с нарушено зрение;
–Осигуряване на достъп за обслужване на деца и ученици с увреждания в останалите помещения (библиотеки, административни кабинети и други);
–Организиране при необходимост на работни и игрови кътове за индивидуална работа или за работа на пода, както и кътове за почивка в класната стая или в стаята на групата, където заниманията и почивките се осигуряват с подкрепата на ресурсен учител или на помощник на учителя в помощ на децата и учениците със сензорно- интегративна дисфункция, комуникативни нарушения, разстройство от аутистичния спектър или други състояния, изискващи такава организация на пространството в класната стая в училището или в стаята на групата в детската градина.

6.4. По оперативна цел 4: Подобряване на **взаимодействието** между участниците в образователния процес (деца и ученици, педагогически специалисти и родители) и между институциите за осигуряване на най-добрия интерес на детето и ученика.

6.4.1. Мярка 1 - Поддържане на работещи практики за изпълнение на нормативните изисквания за уведомяване на отделите за закрила на детето от страна на училищата и детските градини:

–*Наредба за приобщаващото образование***,** чл. 53, ал. 3 – При отказ от страна на родителя, представителя на детето или лицето, което полага грижи за детето, да изрази съгласие за дейностите по чл. 45, т. 2, 5 и 7 (използването на посредник, включване в група за социални умения, наставничество), да окаже съдействие или да подпомогне реализирането на дейностите по чл. 45, директорът на институцията писмено уведомява отдела за закрила на детето по местоживеенето на детето или ученика.

–*Наредба за приобщаващото образование,* чл. 64**,** ал. 1 – Директорът на училището задължително писмено уведомява родителя, представителя на детето

или лицето, което полага грижи за детето, за откриването на процедура по налагане на санкция, а в случаите на налагане на санкция „предупреждение за преместване в друго училище“, „преместване в друго училище“ или „преместване от дневна форма в самостоятелна форма на обучение“ – и съответните териториални структури за закрила на детето.

–*Наредба за приобщаващото образование***,** чл. 60, ал. 1 – Когато педагогическият съвет е идентифицирал за ученика риск от отпадане от училище, преди налагане на санкцията „предупреждение за преместване в друго училище“, „преместване в друго училище“ или „преместване от дневна форма в самостоятелна форма на обучение“ или на мярката по чл. 53, ал. 3, директорът уведомява отдел „Закрила на детето“ в дирекция „Социално подпомагане“ по местоживеенето на ученика, за присъствие на негов представител на изслушването с оглед защита на правата и интересите на ученика.

–*Наредба за приобщаващото образование,* чл. 79, ал. 2 – В случаите на несъгласие на родителя, представителя на детето или лицето, което полага грижи за детето, с предложената допълнителна подкрепа за личностно развитие на детето или ученика, независимо че въз основа на оценката на индивидуалните потребности по ал. 1 е установена такава необходимост, и за предотвратяване на риска от отпадане от училище, директорът на детската градина или училището писмено уведомява съответния отдел за закрила на детето с цел осигуряване на най-добрия интерес на детето или ученика.

6.4.2. Мярка 2 - Работа на образователните институции с родителите на деца и ученици с обучителни трудности и със специални образователни потребности, както и с родителите на деца и ученици с изявени дарби.

- Дейности за осигуряване на достъп до информация за правата и задълженията на децата и учениците, за предлаганите дейности и програми за обучение в институциите в системата на предучилищното и училищното образование и представянето им в достъпен формат като част от условията за равен достъп до образование (чл. 105 и 106, т. 2 от *Наредба за приобщаващото образование)*.
- Привличане и използване ресурса на родителите за обогатяване на възможностите за въздействие, социализация и развитие.
- Информиране на родителите за възможностите за продължаване на образованието или за придобиване на професионална квалификация на учениците със СОП след VII и X клас и съвместен избор на най- благоприятна възможност за образование.

– Повишаване информираността на родителите относно затрудненията в образователния процес на техните деца и възможностите за преодоляването им.

– Работа с родителите и настойниците, които възпрепятстват децата редовно да посещават училище.

– Осигуряване на адекватна и достатъчна информация за родителите за процеса на приобщаващото образование на институционалните сайтове.

– Консултиране на родителите на деца с изявени дарби и насочване към специалисти за развитие на детето;

– Поддържане в институционалните сайтове на информация за институции, специалисти, форми (конкурси, пленери, олимпиади, школи, клубове и пр.), насочващи към развитие на дарби и таланти.

– Популяризиране на дарители, кампании и юридически лица, подкрепящи даровити и талантливи деца.

–Подобряване на информираността на семействата относно организацията и необходимите документи за образованието на децата при напускане на страната и завръщане от чужбина.

6.4.3. Мярка 3 - Подобряване на координацията и сътрудничеството между институции по отношение на работата с децата в риск (вкл. и риск от отпадане от училище) и деца, жертви на насилие:

–Прилагане на *Координационния механизъм за взаимодействие при работа в случаи на деца, жертви на насилие или в риск от насилие и за взаимодействие при кризисна интервенция***.**

–Прилагане на *Механизма за противодействие на училищния тормоз между децата и учениците в училище***.**

–Съвместни дейности на институциите в системата на предучилищното и училищното образование с ОДЗ и МКБППМН в подкрепа на деца и ученици в риск и жертви на насилие.

6.5. По оперативна цел 5: Подобряване на **обществената информираност и чувствителност** относно целите и принципите на приобщаващото образование.

6.5.1. Мярка 1 - Дейности, насочени към местната общественост, за преодоляване на непознаването и предразсъдъците, за повишаване на информираността и чувствителността към децата и учениците със специални образователни потребности и от различни етноси**.**

–Провеждане на разяснителни кампании сред родители за преодоляване на негативни стереотипи относно децата със СОП.

–Реализиране на дейности от Плана за действие на Община Силистра в подкрепа на интеграционните политики.

6.5.2. Мярка 2 - Сътрудничество с граждански организации в различни аспекти като квалификация на педагогическите специалисти, осигуряване на специалисти, проучвания, кампания, партньорски проекти.

– Реализиране на съвместни дейности с неправителствени организации

7. ИНДИКАТОРИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ НА СТРАТЕГИЯТА

Постигането на оперативните цели на общинската стратегия ще се следи чрез няколко основни индикатора, свързани с основни аспекти от цялостната промяна.

7.1. Брой деца и ученици, получили подкрепа – по видове подкрепа;

7.2.Брой реинтегрирани деца и ученици – според профила на отпадналите от образователната система;

7.3. Брой специалисти, ангажирани в процесите по осигуряване на подкрепа;

7.4. Брой педагогически специалисти, участвали в краткосрочни и дългосрочни обучения за развитие на професионалните компетентности за предоставяне на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие;
7.5. Брой детски градини и училища, които самостоятелно организират и обезпечават ресурсното подпомагане на децата и учениците, брой деца/ученици със СОП в тях и процент спрямо общия брой деца и ученици със СОП;
7.6. Брой институции с подобрена подкрепяща образователна среда;
7.7. Брой институции с увеличен кадрови капацитет – назначени квалифициран кадри, в т. ч. училищни лекари, медицински сестри, педагогически съветници, психолози, ресурсни учители и др.;
7.8. Брой реализирани проекти и програми, пряко насочени към осигуряване на подкрепа за личностно развитие на децата и учениците;
7.9 Брой разяснителни кампании и публикации, свързани с изпълнението на стратегическите цели и планираните дейности.
7. 10 Брой публикациии и информационни кампании

8. ВРЪЗКА С ДРУГИ СТРАТЕГИИ

Целите и дейностите на настоящата областна стратегия са свързани и допринасят за постигането на целите на следните национални стратегически документи:

- **Стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система (2013 – 2020)**
- **Стратегия за образователна интеграция на деца и ученици от етнически малцинства (2015 – 2020)**
- **Стратегията за насърчаване и повишаване на грамотността (2014 –2020)**
- **Национална стратегия за детето (2008 – 2018)**
- **Национална програма за закрила на детето (2016 – 2017 – 2018)**

9. КООРДИНИРАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА СТРАТЕГИЯТА

Община Силистра отговаря за цялостното изпълнение на общинската стратегия и приноса към изпълнението на областната стратегия. Целите се постигат с общите усилия на всички заинтересовани от процеса страни, в съответствие с компетенциите им и планираните цели и дейности.

За изпълнение на общинската стратегия, ежегодно до 30 април, общинския съвет, по предложение на кмета и след съгласуване с Регионалното управление на образованието, приема **годишен план** за изпълнение на дейностите за подкрепа на личностно развитие. Общинската стратегия и съгласуваният и приет годишен план се изпращат на областния управител до 15 май.

Изпълнението на Годишния общински план се координира и отчита по ред, определен от кмета на Община Силистра и в сроковете, посочени в чл. 197, ал. 3 от *ЗПУО*. Изпълнението на общинския план се отчита и на областно ниво – до 01 март на следващата година в областна администрация Силистра.

За координиране на дейностите по изпълнение на стратегията, със заповед на кмета се създава екип/комисия за мониторинг, в състава на който

участват представители на всички заинтересовани страни – общинска администрация, общински съвет, отдел „Закрила на детето“, Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващо образование, Център за специална образователна подкрепа, директори на детски градини, училища, ЦПЛР и др.

Събирането на информация за изпълнените дейности и постигнатите индикатори по изпълнение на целите на общинската стратегия започва три месеца преди да изтече срокът на стратегията. В същия период започва и организацията за изготвянето на нова общинска стратегия за следващия период.

10. ФИНАНСИРАНЕ

Финансирането на настоящата Стратегия се осъществява със средства от Държавния бюджет, Общинския бюджет, Европейските фондове, както и чрез дарения, спонсорство и други източници.

11. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Настоящата стратегия се реализира от община Силистра в партньорство с: Областна администрация, Регионално управление на образованието – Силистра, отдел „Закрила на детето“, Дирекция „Социално подпомагане“, Регионална здравна инспекция, Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование, образователни институции в системата на предучилищтото и училищното образование, училищни настоятелства и обществени съвети, ученически съвети/парламенти, общински културни институти, читалища, спортни клубове, НПО.

Общинска стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Силистра е разработена съгласно националните и европейски приоритети за осигуряване на приобщаващото образование на децата и учениците, отразявайки обективното състояние, традициите и спецификата на институциите в системата на предучилищното и училищното образование. Реализирането на стратегията е продължителен, отговорен, последователен и отворен във времето процес, който следва динамиката на промените. Постигането на целите е възможно с обединяване усилията на всички заинтересовани страни.